

Gegaste containers 2005

Gezamenlijke inspecties gegaste containers

door de Arbeidsinspectie en Vrom - Inspectie

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Samenvatting	4
1 Aanleiding en doel van het inspectieproject	6
1.1 Aanleiding	6
1.2 Doelstellingen van het project	7
2 Opzet van het project	8
2.1 Werkterrein	8
2.2 Looptijd en aantallen bezoeken	8
2.3 Inspectiepunten	8
2.4 Monitorvragen	10
3 Project resultaten	11
3.1 Totaal overzicht resultaten	11
3.2 Resultaten monitor	12
4 Conclusies en aanbevelingen	16
4.1 Algemene conclusies	16
4.2 Aanbeveling	17

Voorwoord

In Nederland worden veel containers met goederen ingevoerd. Ter bestrijding van ongedierte worden deze containers en/of producten vaak gegast met bestrijdingsmiddelen en daarna op transport gezet. Uit diverse onderzoeken blijkt dat veel containers nog restanten van bestrijdingsmiddelen bevatten. Soms in hoeveelheden die schadelijk zijn voor de mens.

De Arbeidsinspectie heeft, in vervolg op vergelijkbare projecten in 2002 en 2003, onderzocht of bedrijven die containers ontvangen en openen, op de hoogte zijn van de gevaren (o.a. verstikking, bedwelming als gevolg van restanten bestrijdingsmiddelen) en de te nemen maatregelen. Hiervoor is samenwerking gezocht met de VROM-Inspectie om effectieve handhaving en een eenduidig aanspreekpunt mogelijk te maken.

Opnieuw blijkt dat bijna geen enkel bedrijf onderzoek heeft gedaan of laten doen. De risico's worden klaarblijkelijk nog steeds niet onderkend. Naast het feit dat bedrijven niet weten dat men mogelijk gegaste containers ontvangt, is in een aantal gevallen geconstateerd dat onwetend wordt omgesprongen met het verwijderen van restanten bestrijdingsmiddelen (blikjes, strippen, poeder). Bedrijven doen dit zonder enige vorm van persoonlijke bescherming. Dit heeft tijdens de inspectieperiode geleid tot één (gemeld) ongeval waarbij twee werknemers methylobromide in hun bloed hebben gekregen.

Uit het onderzoek blijkt dat hier geen sprake is van onwil maar van onwetendheid. Bedrijven gaan er te gemakkelijk van uit dat de regels op hen niet van toepassing zijn. Na interventie van de AI blijken, op twee bedrijven na, alle bezochte werkgevers gevolg te hebben gegeven aan de onderzoeksplicht. Inzet van brancheorganisaties die betrokken zijn bij deze problematiek, moet vooral gericht zijn op het onderkennen en herkennen van de risico's.

VROM-Inspectie
Directeur VROM Inspectie - ZW

De Arbeidsinspectie
De Algemeen Directeur

Drs. J.C. van Scherpenzeel

Dr. J.J.M. Uijlenbroek

Samenvatting

Ladingen in containers die worden verscheept, worden in het land van verzending gegast om te voorkomen dat deze beschadigd raken door de aanwezigheid van organismen (ongedierte) in de lading en/of de verpakking. Zowel de VROM-Inspectie (VI) als de Arbeidsinspectie (AI) houden toezicht op gegaste lading. Het probleem van restgassen in containers kan uiteindelijk op diverse plaatsen manifest worden. Bij de douane die containers moet openen voor de controle, bij de ompakker (stuwadoor, distributiebedrijf of anderen) of bij de eindontvanger die de container leeghaalt. Diegenen die na een zeereis een zojuist *geopende* container moeten betreden, lopen het grootste risico op blootstelling door inademing.

Zowel in 2002 als in 2003 heeft de AI inspectieprojecten uitgevoerd om inzicht te krijgen in de omvang van het probleem van restgassen en om na te gaan in hoeverre de bedrijven zich bewust zijn van de risico's. Uit deze projecten bleek dat vrijwel geen werkgever onderzoek had verricht naar VBVB¹. Bijna de helft van de bedrijven ontvangt één of meerdere containers met (restanten) gas.

In 2005 is opnieuw geïnspecteerd bij bedrijven die containers ontvangen. De doelstellingen van dit project waren:

- a) Controle op onderzoek aangaande het gevaar voor verstikking, bedwelming of vergiftiging dan wel brand of explosie voor de werknemer (VBVB).
- b) Controle op maatregelen om, indien dat noodzakelijk is, zich zonder risico op plaatsen of ruimten te begeven waarbij sprake is van gegaste lading.
- c) Controle op maatregelen om plaatsen en ruimten met gegaste lading op adequate en verantwoorde wijze gasvrij te maken.
- d) Controle op maatregelen in verband met mogelijke risico's voor derden.
- e) Controle op maatregelen in verband met mogelijke risico's voor het milieu en van gegaste producten voor de consument.

Verder had dit project tot doel om door middel van het uitvoeren van gezamenlijke inspecties vast te stellen in hoeverre:

- f) wetgeving en uitvoering van AI en VI elkaar overlappen of lacunes vertonen waardoor regelgeving moet worden aangepast;
- g) er sprake is van tegenstrijdige regelgeving;
- h) effectievere en efficiëntere handhaving mogelijk is door samenwerking van de inspectiediensten.

¹ VBVB: verstikking, bedwelming of vergiftiging dan wel brand of explosie.

Alle bedrijven die containers van overzee ontvangen behoorden tot de doelgroep. Hiervan zijn er 64 geïnspecteerd waarvan 34 bedrijven gezamenlijk met de VI. Het eerste bezoek, in het kader van dit project, is gebracht in mei 2005. Vanaf juni 2005 t/m april 2006 zijn de controlebezoeken gebracht.

97% van de bedrijven had bij de eerste controle geen onderzoek gedaan naar de risico's. Naast het feit dat bedrijven niet voldoen aan de onderzoeksplicht, is in een aantal gevallen geconstateerd dat onwetend wordt omgesprongen met het verwijderen van restanten bestrijdingsmiddelen.

Foto 1 – Zakjes met restanten.

Bedrijven doen dit zonder enige vorm van persoonlijke bescherming. Dit leverde een totaal van 69 overtredingen. Bij hercontrole bleken slechts 2 bedrijven geen onderzoek te hebben verricht en ook niet de intentie te hebben om dit onderzoek uit te voeren.

Uit het onderzoek dat de bedrijven zelf hebben uitgevoerd blijkt dat bij gemiddeld 36% van de bedrijven daadwerkelijk sprake was van gevaar voor VBVB.

Op de foto zijn zakjes met restanten van bestrijdingsmiddelen zichtbaar die hangen aan de binnenzijde van de containerdeur.

Uit dit inspectieproject kan worden geconcludeerd dat de Arbowetgeving en de handhaving daarop toereikend zijn om – voor zowel werknemers als voor de omgeving – de eventuele risico's door blootstelling aan restgassen in geopende containers te beheersen. De Arbeidsinspectie zal daarom in de toekomst primair het toezicht op gegaste containers op zich nemen.

1 Aanleiding en doel van het inspectieproject

1.1 Aanleiding

Ladingen worden gegast om te voorkomen dat ze beschadigd raken door de aanwezigheid van organismen (ongedierte) in de lading en/of de verpakking. Zowel de VROM-Inspectie (VI) als de Arbeidsinspectie (AI) houden toezicht op gegaste lading. In de meeste gevallen zijn arbeidsomstandigheden in het geding. Het komt voor dat containers ook op de plaats van bestemming nog een gevaarlijke hoeveelheid gas bevatten die door werknemers worden ingeademd bij het openen en betreden van een container. Daarom zijn er voorschriften opgenomen in de Arbeidsomstandigheden regelgeving (toezichthouder AI). Ook zijn er milieuaspecten in het geding bij gegaste ladingen. Daarbij moet worden gedacht aan emissies van milieugevaarlijke stoffen, afvoer van gevaarlijk afval en risico's voor consumenten die in aanraking komen met producten die nog giftig gas bevatten. In de Wet milieugevaarlijke stoffen (WMS) zijn voorschriften opgenomen inzake deze milieuaspecten (toezichthouder VI).

In de zomer van 2002 heeft de AI een inspectieproject "Gassing en gegaste lading – A520" uitgevoerd om inzicht te krijgen in de omvang van het probleem van restgassen en om na te gaan in hoeverre de bedrijven zich bewust zijn van de risico's. Dit project richtte zich op ladingen die per schip, in bulk of per container, in Nederland worden ingevoerd. Eind 2003 heeft een vergelijkbaar inspectieproject "Gegaste containers en opslag - A610" plaatsgevonden. Uit dit project blijkt dat vrijwel geen enkele werkgever onderzoek had verricht naar VBVB². Bijna de helft van de bedrijven ontving één of meerdere containers met (restanten) gas.

Het RIVM heeft in opdracht van de VROM-Inspectie onderzoeken uitgevoerd naar het vóórkomen van giftige gassen in containers. Uit een representatief onderzoek bij 300 importcontainers is gebleken dat 21 % daarvan bestrijdingsmiddelen bevat. In 5% van de 300 containers werd een luchtconcentratie boven de MAC-waarde³ gemeten. De resultaten van de projecten gaven aanleiding tot een vervolg dat specifiek gericht is op de risico's voor personeel betrokken bij het behandelen van containers.

Als gevolg van een Europese richtlijn zijn per 1 maart 2005 nieuwe fytosanitaire eisen gesteld aan verpakkingshout. Het hout moet een hittebehandeling hebben ondergaan of zijn behandeld met methylbromide. In containers wordt vaak gebruik gemaakt van verpakkingshout (pallets). Mogelijk worden sinds maart 2005 meer gegaste containers Nederland ingevoerd.

² VBVB: verstikking, bedwelming of vergiftiging dan wel brand of explosie.

³ MAC waarde: maximum aanvaarde concentratie; door de overheid vastgestelde en geactualiseerde luchtgrenswaarde.

Het probleem van restgassen in containers kan uiteindelijk op diverse plaatsen manifest worden. Bij de douane die containers moet openen voor de controle, bij de ompakker (stuwadoor, distributiebedrijf of anderen) die de container leeghaalt en opnieuw vult met een andere samenstelling van producten of bij de eindontvanger die de container leeghaalt. Diegenen die een zojuist *geopende* container moeten betreden, lopen het grootste risico op blootstelling door inademing.

Ieder bedrijf kan worden geconfronteerd met toezicht door een aantal inspectiediensten, waaronder de VI en de AI. Samenwerking op het gebied van toezicht op gegaste lading kan er voor zorgen dat het toezicht op elkaar wordt afgestemd. Verder heeft de Directeur-Generaal Milieubeheer van het ministerie VROM gevraagd na te gaan op welke punten effectieve handhaving van geïmporteerde containers en ladingen niet mogelijk is door het ontbreken van of onduidelijkheden in betreffende bepalingen van de Arboregeling.

1.2 Doelstellingen van het project

De doelstellingen van dit inspectieproject waren:

- a) Controle op onderzoek aangaande het gevaar voor verstikking, bedwelming of vergiftiging dan wel brand of explosie voor de werknemer (VBVB).
- b) Controle op maatregelen om, indien dat noodzakelijk is, zich zonder risico op plaatsen of ruimten te begeven waarbij sprake is van gegaste lading.
- c) Controle op maatregelen om plaatsen en ruimten met gegaste lading op adequate en verantwoorde wijze gasvrij te maken.
- d) Controle op maatregelen in verband met mogelijke risico's voor derden.
- e) Controle op maatregelen in verband met mogelijke risico's voor het milieu en van gegaste producten voor de consument.

Hieraan is uitvoering gegeven door het verrichten van gezamenlijke inspecties.

Verder had dit inspectieproject tot doel om door middel van het uitvoeren van gezamenlijke inspecties vast te stellen in hoeverre:

- f) wetgeving en uitvoering van AI en VI elkaar overlappen of lacunes vertonen waardoor regelgeving moet worden aangepast;
- g) er sprake is van tegenstrijdige regelgeving;
- h) effectievere en efficiëntere handhaving mogelijk is door samenwerking van de inspectiediensten.

2 Opzet van het project

2.1 Werkterrein

Alle bedrijven in BIK (Bedrijfsindeling kamer van Koophandel) 6311 laad-, los- en overslagactiviteiten en 63401 expediteurs, cargadoors, bevrachters en andere tussenpersonen in het goederenvervoer en distributiecentra van grootwinkelbedrijven behoorden tot de te inspecteren doelgroep. Maar ook bedrijven die containers rechtstreeks vanaf de havens ontvangen zoals diverse groothandels, bijvoorbeeld van meubelen (BIK 51479), schoenenzaken (BIK 52431), koffie en thee branderijen (BIK 1586). Zes bedrijven zijn bezocht naar aanleiding van klachten (over restgassen) die bij de VI waren ontvangen. Er is één melding van risicocontainers binnengekomen bij de AI en onderzocht in dit project.

2.2 Looptijd en aantallen bezoeken

Het project is uitgevoerd van 1 mei 2005 tot en met 30 april 2006. Alle bedrijven zijn voor 30 juni 2005 voor de eerste keer in het kader van dit project geïnspecteerd. Vanaf 1 juli 2005 t/m april 2006 zijn de controlebezoeken gebracht. Totaal zijn 64 bedrijven geïnspecteerd waarvan 34 bedrijven gezamenlijk met de VI.

2.3 Inspectiepunten

Werkgevers moeten onderzoeken (artikel 4.6 lid 1 Arbobesluit) óf er gevaar bestaat voor verstikking, bedwelmeling, vergiftiging, brand of explosie (VBVB) bij het betreden en/of **tijdens** het lossen van containers. Het onderzoek moet ook uitsluitsel geven over het gevaar voor VBVB door handelingen tijdens het betreden door personeel van de betreffende container. Het onderzoek moet deel uitmaken van de risico-inventarisatie en –evaluatie (RI&E). Derhalve moeten de opzet en de uitkomsten van het onderzoek zijn getoetst door een Arbo-dienst. Indien een werkgever met 10 of meer werknemers wel beschikt over een RI&E, maar deze is niet getoetst door een gecertificeerde Arbo-dienst (artikel 14 lid 1 en 3 onder a laatste volzin), wordt een waarschuwing gegeven met een termijn van 3 maanden.

Artikel 4.6 Arbobesluit is op iedere ontvanger van containers van toepassing. Voor iedere container bestaat namelijk het *vermoeden* dat werknemers kunnen worden blootgesteld aan gevaarlijke stoffen. Dit vermoeden is gebaseerd op onderzoek. Uit onderzoek uitgevoerd door het RIVM blijkt dat 21% van de containers gevaarlijke stoffen (bestrijdingsmiddelen) bevat, waarvan 5% boven de MAC-waarde TGG8uur. In het project A520 (2002) bleek dat ruim 70% van containers met een geselecteerde lading (meubelen, tabak, kleding) gevaarlijke stoffen (bestrijdingsmiddelen) bevatte, waarvan 18 % boven de MAC-waarde

TGG8uur. In het project A610 (2003) bleek dat bijna de helft van de bedrijven containers met restgas ontvangen.

Bij de hercontrole zijn de volgende elementen gecontroleerd:

- a)** Het onderzoek⁴ is uitgevoerd conform beleidsregel 4.6-1 Arbeidsomstandighedenbesluit, d.w.z.:
 - het onderzoek is uitgevoerd door personen, die zowel op de hoogte zijn van de gevaren als van de van toepassing zijnde meetmethoden. B.v. door een erkende gassingsleider, een gasmeetdeskundige (opleiding Musca of GCN) of iemand met een aantoonbaar vergelijkbare opleiding;
 - gedurende de werkzaamheden worden frequente herhalingsmetingen uitgevoerd.
- b)** Het onderzoek is, als onderdeel van de risico-inventarisatie en –evaluatie, getoetst door een gecertificeerde deskundige⁵.
- c)** Bij dit onderzoek zijn naast brandbare gassen en zuurstof in ieder geval de volgende gevaarlijke stoffen betrokken:
 - methylbromide
 - sulfurylfluoride
 - fosfine
 - chloorpicrine
 - formaldehyde
 - ammoniak
 - koolmonoxide en
 - kooldioxide

Indien het onderzoek niet aan voldeed aan a) en c), kon de AI-inspecteur overgaan tot het opmaken van een Proces Verbaal. Indien het onderzoek niet was getoetst (b), volgde een boeterapport op de RI&E.

Indien uit het onderzoek het gevaar voor VBVB was gebleken, controleerde de AI-inspecteur of de werkgever doeltreffende maatregelen (artikel 4.6 lid 2 Arbobesluit) had getroffen. Onder doeltreffende maatregelen (beleidsregel 4.6.2) wordt verstaan:

- d)** bij het ventileren wordt een minimale veilige afstand van 20 meter aangehouden tenzij *uit onderzoek* is gebleken dat een kleinere afstand geen gevaar oplevert voor werknemers en/of derden⁶;
- e)** geventileerde containers zijn gasvrij (<MAC) verklaard (moet blijken uit de herhalingsmetingen);

⁴ Hiervoor *kan* o.a. het protocol "Veilig betreden en lossen van containers" van de Arbounie/BGZwegvervoer worden gevolgd.

⁵ Tenzij het bedrijf minder dan 10 werknemers heeft.

⁶ Artikel 10 van de Arbowet ziet toe op situaties met gevaar in de onmiddellijke omgeving van een bedrijf, die het gevolg zijn van de bedrijfsarbeid. Voldoende maatregelen moeten zijn genomen opdat voorbijgangers niet blootgesteld worden aan voor hun gezondheid schadelijke invloed van chemische stoffen. Met betrekking tot omwonenden zullen bijzondere maatregelen getroffen moeten worden indien er geen andere (milieu)wetgeving is en er een rechtstreeks verband is met het verrichten van arbeid.

- f) er zijn waarschuwborden geplaatst bij containers die moeten worden geventileerd.

Indien tijdens de controle het vermoeden ontstond dat een afstandseis van 20 meter niet voldoende is om de veiligheid van derden te waarborgen, zou de VI in elk geval (omgevings)metingen uit laten voeren door of in samenwerking met het RIVM.

Restanten van bestrijdingsmiddelen worden beschouwd als gevaarlijk afval en dienen conform de hiervoor geldende regelgeving (Wet milieubeheer, Eural) te worden ingezameld en afgevoerd door een erkende inzamelaar. In geval van tijdelijke opslag van restanten bij het bedrijf is gecontroleerd of de milieuvergunning hierin voorzagt. Eventuele opmerkingen van de VI zijn in de handhavingsbrief (naar de werkgever) van de AI verwerkt.

2.4 Monitorvragen

Met behulp van een vragenlijst ingevuld door de inspecteur, is getracht inzicht te krijgen in de volgende vragen:

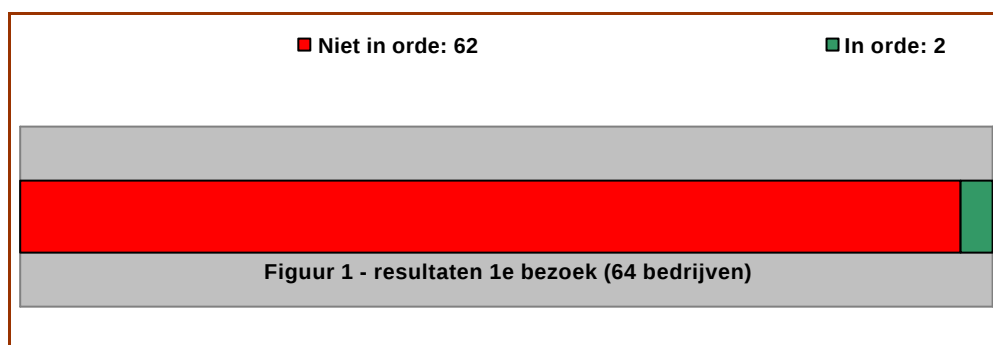
- a) Hoeveel procent van de werkgevers blijkt op de hoogte van de onderzoeksplicht omdat er onderzoek is gedaan?
- b) In hoeveel procent van de bezochte bedrijven is sprake van gevaar voor VBVB?
- c) Hoeveel procent van de onderzoeken is conform de beleidsregel (meten door deskundige, getoetst)?
- d) Hoeveel procent van bedrijven ontvangt containers met restgassen, hoeveel procent daarvan ligt $\leq$ MAC, hoeveel procent daarvan ligt $>$ MAC?
- e) Welke restgassen worden er aangetroffen?
- f) Worden adequate maatregelen genomen (afstand, borden, procedure en voorlichting)?

Hiermee kan worden vastgesteld of wetgeving en uitvoering op het gebied van arbo en milieu elkaar overlappen, lacunes vertonen, tegenstrijdig zijn of effectiever en efficiënter kunnen.

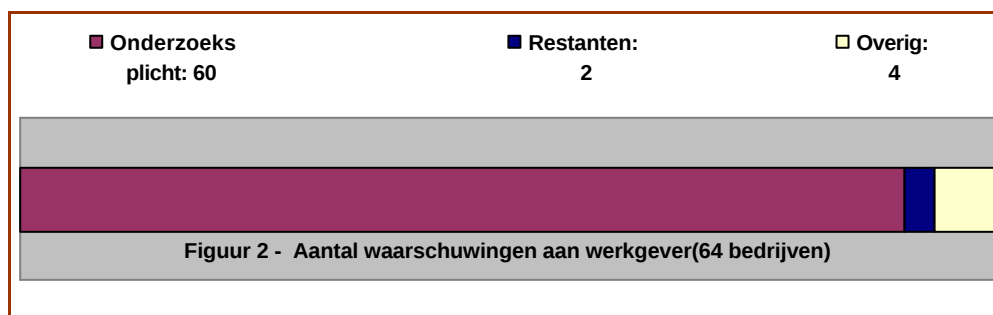
3 Project resultaten

3.1 Totaal overzicht resultaten

Er zijn 64 bedrijven geïnspecteerd. Slechts 2 bedrijven hadden hun arbeidsomstandigheden op de geïnspecteerde inspectiepunten in orde. Dit betekent dat 62 bedrijven oftewel 97% de zaken niet op orde hadden. Totaal zijn 69 overtredingen bij het eerste bezoek geconstateerd.

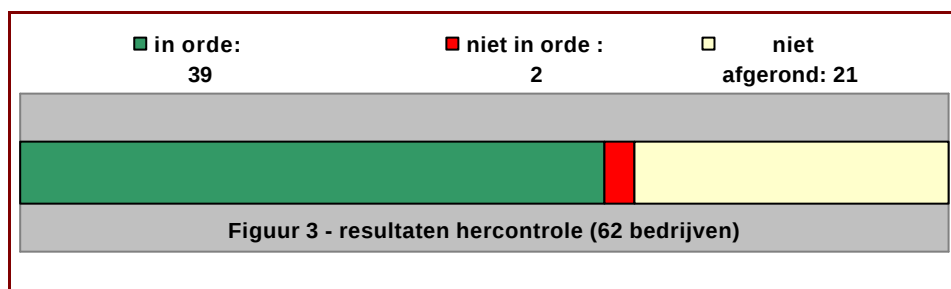

De meeste overtredingen zijn geconstateerd op het niet voldoen aan de onderzoeksplicht naar gevaar voor VBVB. Verder bleken bij 2 bedrijven de restanten bestrijdingsmiddelen niet op veilige wijze verzameld (zie figuur 2), opgeslagen en verwijderd. Bij één bedrijf moesten de vaste restanten bestrijdingsmiddelen nog verwijderd worden. De werkzaamheden zijn stilgelegd totdat het betrokken personeel was uitgerust met doeltreffende ademhalingsbeschermingsmiddelen.

Waarschuwingen	66
Stillegging van de werkzaamheden	1
Boeterapport	2

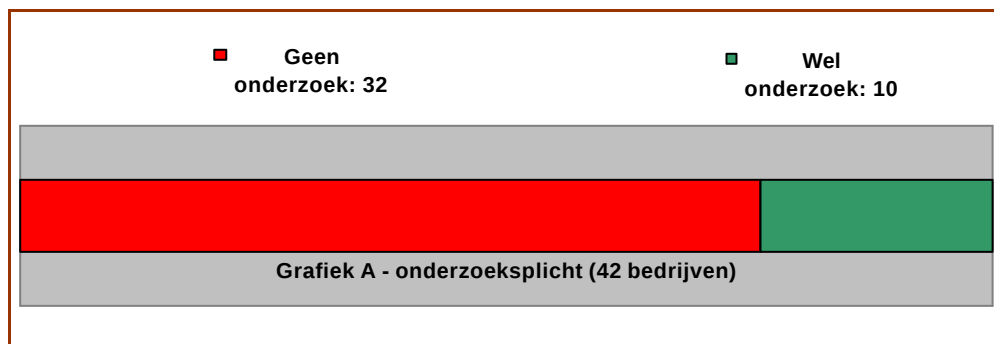
De 62 bedrijven waar overtredingen waren geconstateerd, hebben allemaal een hercontrole gehad. Bij de hercontrole bleken 39 bedrijven hun overtredingen in orde te hebben gebracht en 2 bedrijven niet. Deze bedrijven hadden geen onderzoek verricht en ook niet de intentie om dit onderzoek uit te voeren. Tegen deze twee bedrijven is proces verbaal (PV) opgemaakt. Bij de overige (21) bedrijven zijn de onderzoeken wel in gang gezet maar wacht het bedrijf bijvoorbeeld op een zending containers om metingen te kunnen verrichten (soms is de aanlevering van de producten seizoensgebonden zoals tuinmeubelen) of op de rapportage van de Arbodienst. Deze hercontroles zijn nog niet afgerond door de AI.

3.2 Resultaten monitor

Er zijn 42 monitorlijsten bruikbaar voor nadere analyse.

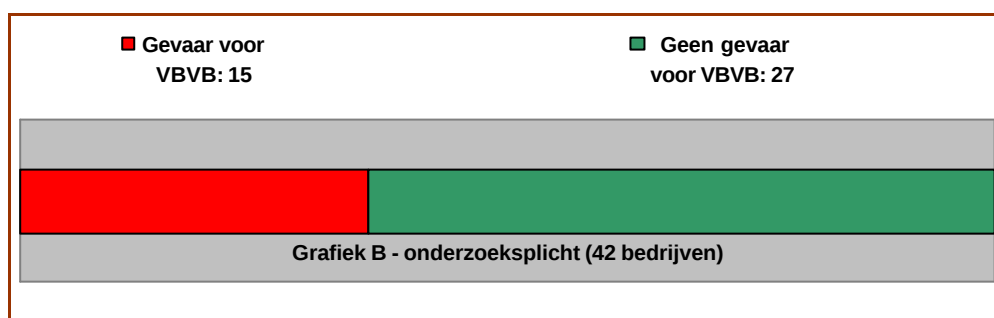
- a) Hoeveel procent van de werkgevers blijkt op de hoogte van de onderzoeksplicht omdat er onderzoek is gedaan?

Bij het eerste bezoek bleken 32 bedrijven (76%) geen onderzoek te hebben gedaan. Tien bedrijven waren wél op de hoogte van de onderzoeksplicht en hadden op één of andere wijze onderzoek gedaan. Hiervan heeft echter een aantal het onderzoek niet volledig of op de juiste wijze uitgevoerd (zie ook onder

c). Men is bijvoorbeeld uitgegaan van verklaringen van de verzender dat geen bestrijdingsmiddelen worden gebruikt. De AI honoreert dit soort argumenten niet omdat verklaringen uit niet-Europese landen onbetrouwbaar zijn gebleken. De rechter volgt deze visie van de AI. Tijdens een rechtzaak beriep de werkgever zich op de Chinese leverancier die verklaard had dat de containers niet zouden zijn gegast. De rechter oordeelde dat het onterecht was dat de werkgever niet wilde meten.

b) In hoeveel procent van de bezochte bedrijven is sprake van gevaar voor VBVB?

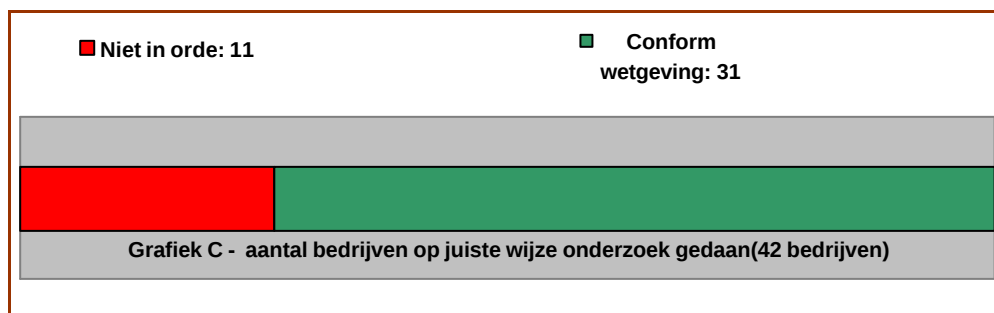

Bij het eerste bezoek bleken 10 bedrijven onderzoek te hebben verricht. Bij 6 bedrijven (60%) bleek uit hun eigen onderzoek daadwerkelijk gevaar voor VBVB.

Van de 32 bedrijven die (bij eerste bezoek) onbekend waren met de onderzoeksplicht, blijken 9(totaal 15) bedrijven na onderzoek containers te ontvangen waarbij sprake is van gevaar voor VBVB (28%). Dit percentage ligt lager dan bij de bedrijven die zelf al onderzoek hadden laten doen. Deze laatste categorie heeft blijkbaar reden tot onderzoek gehad, gezien de aard van de lading die zij ontvangt.

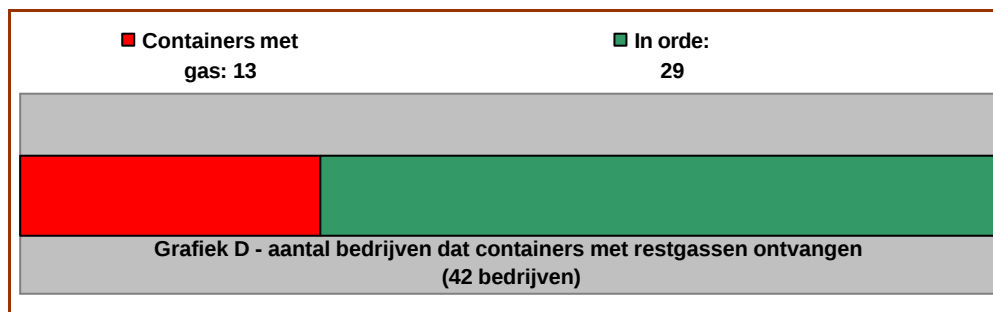
Gemiddeld is bij 36% van de bedrijven sprake van gevaar voor VBVB.

c) Hoeveel procent van de onderzoeken is conform de wetgeving?

Bij het eerste bezoek bleken 10 bedrijven onderzoek te hebben verricht. Enkele werkgevers hebben het begrip onderzoek echter anders uitgelegd dan de wetgever heeft bedoeld. Zo blijken slechts drie onderzoeken volledig te voldoen aan de eisen die in de wetgeving staan vermeld: metingen laten verrichten door deskundige onderzoekers en de rapportage laten toetsen door de Arbodienst (een gecertificeerde deskundige). Drie rapportages waren gebaseerd op metingen door een deskundige maar waren niet getoetst door de Arbodienst. Twee bedrijven hadden en niet gemeten en niet getoetst. Bij de hercontrole zijn al deze onderzoeken in orde verklaard; de werkgever had de onderzoeken alsnog laten toetsen of procedures aangepast (bijvoorbeeld meetapparatuur aangeschaft, deskundigen opgeleid, containerstroom gewijzigd). Van de 32 bedrijven die (bij eerste bezoek) onbekend waren met de onderzoeksplicht, blijken 28 onderzoeken (88%) te zijn gebaseerd op metingen door deskundigen. Hiervan waren bovendien 21 onderzoeken (66%) getoetst door de Arbodienst. Eerste bezoek en hercontrole gecombineerd levert dit een nalevingspercentage op van 74% $((10 + 21)/(10+32) \%)$.

- d) Hoeveel procent van de bedrijven ontvangt containers met restgassen, hoeveel procent daarvan ligt $\leq$ MAC, hoeveel procent daarvan ligt $>$ MAC?

Bij 9 bedrijven worden containers behandeld waarin restanten bestrijdingsmiddelen zijn gemeten. Bij 6 bedrijven werden concentraties gemeten die boven de MAC waarde lagen (circa 10% van de bedrijven). Daarnaast heeft de VI bij vier bedrijven geconstateerd dat er zich restgassen in de containers bevonden. Hiermee komt het totaal op 13 bedrijven (31%) die met enige regelmaat containers ontvangen waarin zich restgassen bevinden. Met het gehele inspectieonderzoek zijn ca. 18.000 containers gemoeid.

- e) Welke restgassen worden er aangetroffen?

De volgende gassen worden gevonden in containers: methylbromide, fosfine, ammoniak, koolmonoxide, kooldioxide en afwijkend zuurstof gehalte⁷.

f) Worden adequate maatregelen genomen (afstand, borden, procedure en voorlichting)?

Foto 2 – ventileren van container

Van de 15 bedrijven (6 bij eerste bezoek, 9 bij hercontrole) waar gevaar voor VBVB is gebleken uit de onderzoeken, hebben 14 bedrijven inmiddels adequate maatregelen genomen. Meestal opent de werkgever de deuren van de container buiten en laat de container luchten totdat uit herhalingsmetingen is gebleken dat de

container gasvrij (<MAC) is. In bijna alle gevallen hanteert de werkgever hierbij een veilige afstand tot de container van 20 meter of meer en plaatst hij waarschuwborden (of neemt gelijkwaardige maatregelen). Ook geeft de werkgever inmiddels voorlichting aan zijn personeel over de risico's.

VROM-inspectie gerelateerd

De VI heeft bij een aantal bedrijven zelf metingen verricht. Van 8 bedrijven zijn de meetgegevens bekend, het betreft in totaal 23 containers. Bij vijf bedrijven heeft de VI geconstateerd dat er zich restgassen in de containers bevonden. Hierbij ging het om 8-10 containers. Op slechts 3 containers (bij 3 verschillende bedrijven) was het noodzakelijke IMO-logo aangebracht. Aan dit logo kan een werknemer herkennen dat een container gegast is en mogelijk nog restgassen bevat. Het onderzoek geeft geen uitsluitsel over hoe vaak IMO logo's worden aangebracht, het is in ieder geval voor geen van deze bedrijven reden geweest onderzoek te verrichten.

De VI is op basis van de metingen één maal tot de conclusie gekomen dat de goederen een gevaar vormden voor de consument en niet op de markt mochten worden gebracht. Alle containers zijn vrijgegeven voor afhandeling door het bedrijf.

De VI heeft in drie gevallen aanvullende opmerkingen gemaakt naar de werkgever over (milieuverantwoorde) afvalinzameling op het terrein en afvoer van het terrein.

⁷ Niet al deze gassen zijn bestrijdingsmiddelen maar vormen bij betreding wel een gevaar voor verstikking.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Algemene conclusies

Vrijwel geen van de bezochte bedrijven had onderzoek gedaan naar het gevaar voor verstikking, bedwelming, vergiftiging, brand of explosie (VBVB). Bedrijven zijn vaak onbekend met het risico of schatten de risico's voor hun bedrijf anders (verkeerd) in. De weinige bedrijven die wel op de hoogte zijn van het feit dat containers (per zeeschip vervoerd) restanten bestrijdingsmiddelen kunnen bevatten, hebben het onderzoek vaak niet op de juiste wijze uitgevoerd. Het beeld uit de vorige inspectieprojecten wordt in dit inspectieproject opnieuw bevestigd.

Naast het feit dat bedrijven niet weten dat men mogelijk gegaste containers ontvangt, is in een aantal gevallen geconstateerd dat onwetend wordt omgesprongen met het verwijderen van restanten bestrijdingsmiddelen (blikjes, strippen, poeder). Bedrijven doen dit zonder enige vorm van persoonlijke bescherming. Dit heeft tijdens de inspectieperiode geleid tot één (gemeld) ongeval. De werknemer wilde een blikje methylobromide verwijderen en werd onwel. Bij controle in het ziekenhuis bleek methylobromide in zijn bloed alsmede in het bloed van een collega die poolshoogte was komen nemen (en het blikje ook in de handen had genomen).

Na interventie van de AI blijken alle bezochte werkgevers op de hoogte van de risico's. Driekwart van de werkgevers voldoet na interventie volledig aan de onderzoeksplicht. Dat wil zeggen het bedrijf brengt op juiste wijze de risico's in kaart, laat metingen verrichten door een deskundige, laat de rapportage toetsen door de Arbodienst, neemt zo nodig maatregelen om containers veilig te ontgassen en verricht herhalingsmetingen alvorens werknemers de container leeghalen.

De doelstellingen:

- a)** controle op onderzoek aangaande het gevaar voor VBVB;
- b)** controle op maatregelen om, indien dat noodzakelijk is, zich zonder risico op plaatsen of ruimten te begeven waarbij sprake is van gegaste lading.
- c)** controle op maatregelen om plaatsen en ruimten met gegaste lading op adequate en verantwoorde wijze gasvrij te maken;
- d)** controle op maatregelen in verband met mogelijke risico's voor derden;
- e)** controle op maatregelen in verband met mogelijke risico's voor het milieu en van gegaste producten voor de consument;

zijn met dit project gerealiseerd. Het nalevingspercentage op de onderzoeksplicht bij de bezochte bedrijven is gestegen van 3% naar 74% (ten tijde van deze rapportage). Het nalevingspercentage op maatregelen en adequate en verantwoorde wijze gasvrij maken is bijna 100%. Risico's voor derden en milieu zijn niet gebleken. Eén maal zijn goederen tegengehouden in verband met risico's voor de consument.

Ten aanzien van de overige doelstellingen, in hoeverre:

- f)** wetgeving en uitvoering elkaar overlappen of lacunes vertonen waardoor regelgeving moet worden aangepast;
- g)** er sprake is van tegenstrijdige regelgeving;
- h)** effectievere en efficiëntere handhaving mogelijk is door samenwerking van de inspectiediensten:

kan worden geconcludeerd dat wetgeving en uitvoering goed op elkaar aansluiten. Afgezien van het onderwerp "opslag van bestrijdingsmiddelen" zijn er geen dubbelingen gevonden. De opslag van bestrijdingsmiddelen komt namelijk ook voor in de wetgeving van VROM. Dit heeft niet tot tegenstrijdige handhaving geleid. In dit inspectieproject is geen jurisprudentie ontstaan over de vraag of de Arboregelgeving ook van toepassing is op derden- en milieubescherming.

Uit dit inspectieproject kan worden geconcludeerd dat de Arbowetgeving en de handhaving daarop toereikend is om – voor zowel werknemers als voor de omgeving – de eventuele risico's door blootstelling aan restgassen in geopende containers te beheersen. De Arbeidsinspectie zal daarom in de toekomst primair het toezicht op gegaste containers op zich nemen.

4.2 Aanbeveling

Ondanks drie inspectieprojecten (in 2002, 2003 en 2005), is er geen verbetering zichtbaar in de bekendheid met de problematiek. Hier is geen sprake van zogenaamde niet-willers, de meeste bedrijven voeren nauwgezet het onderzoek uit nadat de AI ze hiervan in kennis heeft gesteld. De tot nu toe uitgevoerde inspectieprojecten hebben niet tot gevolg gehad dat andere, dan de geïnspecteerde bedrijven kennis hebben genomen van de problematiek. Belangrijk is om na te gaan op welke wijze de doelgroep het meest efficiënt kan worden benaderd.

Een voorlichtingscampagne lijkt een goede optie. In mei 2006 is door EVO een succesvolle eerste voorlichtingsbijeenkomst georganiseerd. Samen met EVO, TLN of BGZ wegvervoer kan hieraan een vervolg worden gegeven. Ook een brochure behoort tot de mogelijkheden. Deze brochure kan in alle inspectieprojecten ingezet worden. Het ontvangen van containers komt bij veel sectoren voor (bijvoorbeeld ook in de industrie). Via de inspecteurs die een brochure achterlaten, kunnen werkgevers worden geattendeerd op hun verplichtingen.

Verder kunnen de contacten met de arbodiensten worden aangehaald. De arbodiensten worden ingeschakeld voor o.a. het maken van risicoinventarisaties en kunnen werkgevers wijzen op de problematiek. Goede voorlichting naar arbodiensten is dan een eerste vereiste.

Ook is het aan te bevelen persberichten uit te doen naar de vakbladen en interviews te geven.

Belangrijk aandachtspunt bij voorlichting is dat werkgevers erop worden gewezen dat ze de risico's voor hun bedrijf niet moeten onderschatten. Ook al denkt men de risico's te hebben afgedekt, vaak blijkt bij nader onderzoek toch dat men gegaste containers ontvangt. Men moet in ieder geval niet blind varen op gasvrijverklaringen uit het buitenland en men kan op zoek gaan naar signalen van mogelijke begassing (afplakken luchtroosters, IMO-logo, e.d.).

Colofon

Projectleider VROM-Inspectie:

W. Veldman

VROM-Inspectie

Regio Zuid-West

Postbus 29036

3001 GA Rotterdam

Telefoon 010 - 224 4444

Projectleider Arbeidsinspectie:

I. van der Blom

Arbeidsinspectie

Postbus 820

3500 AV Utrecht

Telefoon 030 - 2305751

De Arbeidsinspectie maakt deel uit van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

VROM-Inspectie maakt deel uit van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.

www.Arbeidsinspectie.nl met informatie over arbowet- en regelgeving en taken en werkwijze van de Arbeidsinspectie.

[www.vrom inspectie.nl](http://www.vrominspectie.nl) met informatie over het verbeteren van de veiligheid, gezondheid en duurzaamheid van de fysieke leefomgeving.